

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Pohledávky a závazky - způsoby zajištění pohledávek, vymáhání, směnky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Milan Bělobradič**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Milada DANDOVÁ**

Znojmo, 2014

PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Pohledávky a závazky - způsoby zajištění pohledávek, vymáhání, směnky“ jsem vypracoval samostatně za pomoci odborné literatury a dalších zdrojů, které jsem řádně označil a uvedl v seznamu použitých zdrojů.

Ve Znojmě dne 14.4.2014

.....

Milan Bělobradič

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucí bakalářské práce Ing. Miladě Dandové za pomoc a připomínky při zpracování práce. Dále bych rád poděkoval paní Ing. Marii Veselé za ochotu a čas, který mi věnovala.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Milan BĚLOBRADIČ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Pohledávky a závazky - způsoby zajištění pohledávek, vymáhání, směnky
Název (v angličtině)	Receivables and payables - ensuring claims, collecting debts, bill of exchange

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Bakalářská práce je zaměřena na pohledávky a závazky, způsoby zajištění pohledávek, vymáhání, směnky. Teoretická část definuje pohledávky, závazky, směnky, oceňování a inventarizaci, dále vymáhání pohledávek po lhůtě splatnosti, zajištění. V praktické části je popis vybrané firmy, cílem je aplikace teoretických poznatků do praxe, analýza jednotlivých druhů pohledávek a závazků, postup a stav vymáhání, postup účtování a také způsob zacházení s pohledávkami po lhůtě splatnosti.

Postup práce:

1. Zpracování pracovní osnovy bakalářské práce s vedoucím bakalářské práce.
2. Zajištění a prostudování odborné literatury týkající se účetnictví firem, zajištění pohledávek, jejich vymáhání a použití směnek.
3. Zachycení zpracování pohledávek, závazků, vymáhání, používání směnek u firem, vedení v účetnictví.
4. Prostudování účtování konkrétní firmy o závazcích, pohledávkách, využívání směnek a vymáhání pohledávek. Popis celkového stavu a zhodnocení postupů firemního účtování.

Metody: Pozorování, srovnávání, formulování výsledků a návrh opatření.

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: Polygon, 2009. 196 s. ISBN 978-80-7273-159-6.
2. KOVAŘÍK, Zdeněk. *Směnka jako zajištění* 2. vyd. Praha: Nakladatelství C.H.Beck, 2009. 130 s. ISBN 978-80-7400-182-6.
3. ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2011. 2. díl pro střední školy a pro veřejnost* 12. vyd. Znojmo: Nakladatelství Štohl Pavel Ing. - vzdělávací středisko Znojmo. 2011. 214 s. ISBN 978-80-87237-36-6.
4. BAŘINOVÁ, Dagmar; VOZŇÁKOVÁ, Iveta. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 3. Rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing. 2007. 136 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
5. REŽŇÁKOVÁ, Mária a kol. *Řízení platební schopnosti podniku*. Praha: Grada Publishing. 2010. 192 s. ISBN 978-80-247-3441-5.
6. PILÁTOVÁ, Jana; RICHTER, Jatoslav. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2. vyd. Olomouc: Nakladatelství ANAG. 2011. 120 s. ISBN 978-80-7263-678-5.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2014

Milan BĚLOBRADIČ
student

Ing. Milada DANDOVÁ
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

prof. PhDr. Kamil FUCHS, CSc.
rektor SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na pohledávky a závazky, způsoby zajištění pohledávek, vymáhání, směnky. Teoretická část definuje pohledávky a závazky, popisuje jejich skupiny, oceňování, možnosti zajištění, vymáhání a podrobněji se zabývá směnkami z účetního a právního pohledu.

Praktická část seznamuje s účtováním v konkrétní firmě. Jejím cílem je použití teoretických poznatků v praxi. Zaměřuje se na analýzu jednotlivých druhů závazků a zejména pohledávek, účtování a na způsob zacházení s pohledávkami po lhůtě splatnosti.

Klíčová slova: pohledávky, závazky, zajištění pohledávek, vymáhání, směnky

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with debts and liabilities, ways of securing debts, collecting and bills of exchange. The theoretical part defines debts and liabilities, it describes their types, pricing, possibilities of securing, collecting and in more detail it focuses on bills of exchange from the legal and accounting point of view.

The practical part deals with accounting in a particular company. It aims to use and apply theoretical knowledge. It analyses individual types of liabilities, with a special focus on debts, accounting and the way of dealing with debts after due period.

Key words: debts, liabilities, securing of debts, collecting, bills of exchange

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	10
3	TEORETICKÁ ČÁST.....	11
3.1	ZÁVAZKY	11
3.1.1	Účtová skupina 3 – závazky.	11
3.1.2	Účtová třída 4 – kapitálové účty a dlouhodobé závazky	13
3.1.3	Závazky v cizí měně	14
3.1.4	Shrnutí kapitoly.....	14
3.2	POHLEDÁVKY	15
3.2.1	Zápočet pohledávek a závazků	15
3.2.2	Postoupení pohledávek	16
3.2.3	Pohledávky po lhůtě splatnosti	16
3.2.4	Přecenění pohledávky - opravné položky	16
3.2.5	Účetní opravné položky	17
3.2.6	Daňové opravné položky	17
3.2.7	Shrnutí kapitoly.....	19
3.3	ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK	19
3.3.1	Smlouva	19
3.3.2	Záloha	20
3.3.3	Pojištění pohledávek	20
3.3.4	Zástavní právo.....	20
3.3.5	Ručení	20
3.3.6	Bankovní záruka	21
3.3.7	Smluvní pokuta.....	21
3.3.8	Faktoring	21
3.3.9	Forfaiting	22

3.3.10	Shrnutí kapitoly.....	22
3.4	SMĚNKY.....	22
3.4.1	Členění směnek.....	23
3.4.2	Shrnutí kapitoly.....	23
3.5	VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK.....	24
3.5.1	Postup před vymáháním pohledávek	24
3.5.2	Podání žaloby.....	24
3.5.3	Návrh na vydání platebního rozkazu	24
3.5.4	Přihlášení pohledávek do jiných řízení	25
3.5.5	Uplatnění pohledávek v insolvenčním řízení.....	25
3.5.6	Shrnutí kapitoly.....	25
4	PRAKTICKÁ ČÁST	26
4.1	INFORMACE O FIRMĚ	26
4.2	POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY	28
4.2.1	Vykazování pohledávek a závazků v rozvaze	29
4.2.2	Účtování a evidence závazků.....	31
4.2.3	Účtování a evidence pohledávek	38
4.3	VYMÁHÁNÍ	45
5	ZÁVĚR.....	46
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
	Seznam tabulek	51
	Seznam grafů	51
	Seznam zkratk	52
	Seznam příloh	53
	Přílohy.....	54

1 ÚVOD

Pohledávky a závazky představují podstatnou část složek aktiv a pasiv. Jejich výše a rychlost splacení mají velký vliv na finanční stav firmy a úzce souvisí s etikou podnikání a poctivostí v obchodních vztazích.

Pohledávkou rozumíme právo na zaplacení peněžní částky. Prodej na fakturu znamená pro podnik určité riziko. Může se stát, že odběratel částku do data splatnosti neuhradí. Vzniknou pohledávky po lhůtě splatnosti. V lepším případě dochází k jejich pozdní úhradě, v tom horším není pohledávka zaplacená nikdy, tzn. stane se z ní pohledávka nedobytná. Proto by firma měla pečlivě vybírat své odběratele, vést si důkladnou evidenci pohledávek nebo použít některé ze zajišťovacích instrumentů.

U každé firmy, kde vznikají pohledávky, by měl být přehledný seznam odběratelů, rozdělit je do několika skupin podle platební morálky a tomu přizpůsobit jednotlivým firmám platební podmínky.

Nejúčinnější ochranou před vznikem problémových nebo nedobytných pohledávek je zabezpečení pohledávek již před jejich vznikem. K tomu se využívá zjišťování informací o obchodních partnerech jak z veřejných, tak soukromých zdrojů.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

CÍL PRÁCE

Cílem práce je popsat jednotlivé druhy závazků a pohledávek. Vzhledem k charakteru provozu posuzované firmy budu věnovat zvláštní pozornost evidenci a řešení neuhrazených pohledávek, jejich vymáhání, účtování a odpisu pohledávek.

V teoretické části jsou uvedeny základní pojmy a charakteristiky jednotlivých účtů týkajících se závazků a pohledávek. Jsou uvedeny způsoby oceňování, inventarizace. Dále jsou uvedeny postupy zpracování pohledávek po lhůtě splatnosti.

V praktické části jsou aplikovány tyto poznatky na firmu, je proveden rozbor závazků a pohledávek.

METODIKA

Ke zpracování teoretické části bude prostudována vhodná literatura, odborné publikace, texty dostupné na internetu, zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, české účetní standardy a bakalářská práce Lucie Maxerové, která zpracovala obdobné téma.

V praktické části budou využity teoretické znalosti a podklady poskytnuté firmou, která bude analyzována. Jedná se o účetní závěrky, doklady a informace potřebné pro zpracování dat.

3 TEORETICKÁ ČÁST

“V zákoně o účetnictví najdeme, jak se oceňují pohledávky a závazky a jak se provádí inventarizace. Vyhláška nám definuje krátkodobé a dlouhodobé pohledávky a závazky, určuje postup při vytváření opravných položek k pohledávkám a při účtování o kurzových rozdílech.” [8, str. 11]

3.1 ZÁVAZKY

“Závazek je dluh, povinnost dlužníka zaplatit věřiteli. Závazkem je např. povinnost prodávajícího dodat zboží nebo službu, povinnost kupujícího za zboží zaplatit. Závazky patří mezi cizí zdroje, účtujeme o nich na straně pasiv. Dělí se na krátkodobé (splatnost do jednoho roku) a dlouhodobé (splatnost delší než 1 rok) a vznikají zejména z obchodního styku.” [8, str. 12]

“Jedná se o krátkodobé závazky z obchodních vztahů. Pro účtování o dlouhodobých závazcích (doba splatnosti je delší než 1 rok) se používá 4. účtová třída. Závazky a pohledávky nemůžeme vzájemně kompenzovat. Výjimkou je vzájemné vyrovnání pohledávek a závazků mezi dvěma stejnými subjekty, ve stejné měně a se splatností do 1 roku.” [8, str. 14]

3.1.1 Účtová skupina 3 – závazky.

- 321 - Závazky z obchodních vztahů – dodavatelé. Zde jsou účtovány závazky vůči dodavatelům z obchodních závazkových vztahů – faktury přijaté. Neúčtují se zde závazky směnečné.
- 322 - Směnky k úhradě. Zde se účtují směnky vlastní a akceptované směnky cizí při jejich použití k uspokojení závazku vůči dodavateli, kde směnečný závazek pro účetní jednotku je jeden rok nebo kratší.
- 324 - Přijaté zálohy. Zde se účtují přijaté krátkodobé zálohy od odběratelů před splněním závazků vůči odběratelům.

- 325 - Ostatní závazky. Zde se účtují ostatní krátkodobé závazky z obchodních vztahů.
- 331 – Zaměstnanci. Na DAL účtu 331 – Zaměstnanci účtujeme závazky vůči zaměstnancům např. hrubá mzda, na MD účtu 331 – Zaměstnanci účtujeme položky, které snižují závazek vůči zaměstnancům např. srážka zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti, srážka na sociální pojištění, srážka na zdravotní pojištění, ostatní srážky (např. výživné, úhrady škod).
- 333 – Ostatní závazky k zaměstnancům. Zde účtujeme všechny ostatní nároky zaměstnanců kromě mzdových např. náhrada škody zaměstnanci, kterou způsobil zaměstnavatel.
- 335 – Pohledávky za zaměstnanci. Slouží k účtování záloh vyplacených zaměstnancům a jejich následnému vyúčtování. Jedná se například o zálohy na pracovní cestu, na drobné nákupy.
- 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Je nutné vést analytickou evidenci, protože částky jsou odváděny dvěma institucím a to zdravotním pojišťovněm a správě sociálního zabezpečení. Na stranu MD účtujeme o pohledávkách za těmito institucemi a na DAL o závazcích vůči nim. [8, str. 15]
- 341 – Daň z příjmů. Slouží k zachycení splatné daně z příjmů, jejímž poplatníkem je účetní jednotka. Na straně DAL účtujeme závazek vůči finančnímu orgánu za zdaňovací období podle daňového přiznání, případně doměrky daně za předchozí účetní období. Na MD účtujeme zaplacené zálohy nebo vratky daně. Souvztažné účty k účtu 341 jsou – 591 – Daň z příjmů z běžné činnosti – splatná; 593 – Daň z příjmů z běžné činnosti – odložená; 595 – Dodatečné odvody daně z příjmů.
- 342 – Ostatní přímé daně. Tento účet používáme v případě, že je ÚJ plátcem daně, ale poplatníkem je jiný subjekt např. placení daně z příjmů za zaměstnance.

- 343 – DPH. Na straně DAL účtujeme o daňové povinnosti vůči finančnímu orgánu např. daň na výstupu při prodeji zboží a služeb. Na straně MD účtujeme daň na vstupu, která představuje nárok na odpočet při nákupu.
- 345- Ostatní daně a poplatky. Slouží k účtování o spotřebních daních, dani z nemovitosti, dani silniční, dědické a darovací dani, dani z převodu nemovitostí a dalších poplatcích.
- 346 – Dotace ze státního rozpočtu.
- 347 – Ostatní dotace. [8, str. 16]
- 361 – Závazky – ovládající a řídicí osoba. Účtuje se o krátkodobých půjčkách mezi společníky ve skupině.
- 364 – Závazky ke společníkům při rozdělování zisku. Účet se používá při rozdělování zisku, pokud byl společníkům přiznán podíl na zisku, ale ještě nebyl vyplacen.
- 365 – Ostatní závazky ke společníkům a členům družstva. Zde se účtují krátkodobé půjčky poskytnuté společníky. Na dlouhodobé půjčky se používá účet 479 (ostatní dlouhodobé závazky).
- 366 – Závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti. Zde se zachycují závazky z pracovněprávního vztahu společníků, především hrubé mzdy. [8, str. 18]
- 379 – Jiné závazky.

3.1.2 Účtová třída 4 – kapitálové účty a dlouhodobé závazky

“Ve 4. účtové třídě – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky účtujeme o závazcích dlouhodobých, tzn. doba splatnosti je delší než 1 rok. Mezi dlouhodobé závazky patří například rezervy, dlouhodobé bankovní úvěry.” [8, str. 19]

461 – Dlouhodobé bankovní úvěry s dobou splatnosti delší než 1 rok. Bankovní úvěr je pro podnikatele závazkem, banka mu půjčí peněžní prostředky, které musí do

určité doby splatit. Tyto prostředky půjčuje banka za úrok, který je pro podnikatele daňovým nákladem. [8, str. 20]

474 – Závazky z pronájmu

479 – Jiné dlouhodobé závazky

3.1.3 Závazky v cizí měně

“Závazky (pohledávky) v cizí měně vznikají, pokud podnik obchoduje se zahraničními partnery. Podle zákona o účetnictví musí účetní jednotka tyto pohledávky a závazky vyjádřit jak v jednotkách české měny, tak i v měně cizí.” [8, str. 20]

Při přepočtech zahraničních měn na Kč jsou možné dva způsoby. Buď denním kurzem vyhlášeným ČNB nebo stanoveným kurzem, který si určuje účetní jednotka v závislosti na zvoleném časovém úseku. Zpravidla rok, pololetí, čtvrtletí, měsíc.

“Při přeceňování na českou měnu dochází vlivem změny kurzu české koruny vůči jiným měnám ke kurzovým rozdílům. Vzniklé kurzové rozdíly účtujeme buď do finančních nákladů (účet 563 – kurzové ztráty) nebo do finančních výnosů (účet 663 kurzové zisky).” [8, str. 21]

3.1.4 Shrnutí kapitoly

V praktické části práce bude tato kapitola využita ke zjištění, zda je ve firmě při účtování o závazcích postupováno v souladu s platnou právní úpravou, v případě zjištění některých nedostatků bude navrženo řešení k jejich odstranění.

3.2 POHLEDÁVKY

“Pohledávka je právo věřitele požadovat po druhé straně vztahu (dlužníkovi) plnění konkrétního závazku. Jsou mimořádně významnou složkou oběžného majetku podnikatelského subjektu.” [1, str. 11]

Pohledávka vzniká v okamžiku splnění dodání zboží nebo poskytnutí služby odběrateli. O pohledávkách účtujeme na straně aktiv, jsou důležitou složkou oběžného majetku. Podle doby splatnosti je rozdělujeme na krátkodobé (splatnost do jednoho roku) a dlouhodobé (splatnost delší než 1 rok).

“Kniha pohledávek a závazků slouží účetní jednotce k přehledu o všech pohledávkách a závazcích. Základem je kniha přijatých a vydaných faktur, která slouží k evidenci pohledávek a závazků z běžných dodavatelsko-odběratelských vztahů.” [8, str. 21]

Má-li být účetnictví vedeno takovým způsobem, aby odpovídalo skutečností, aby ji pravdivě zobrazovalo, musí se ověřit. Tomu slouží inventarizace.

“Jako podklad o provedené inventarizaci je třeba mít inventarizační soupisy, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace. Forma těchto soupisů ani jiné konkrétní podmínky provedení inventarizace nejsou předepsány. Inventarizace se musí provádět dle ZoÚ u všech účtů. Zůstatky všech rozvahových účtů je třeba doložit inventurou.” [7, str. 187]

3.2.1 Zápočet pohledávek a závazků

“Nejčastějším způsobem zániku pohledávek nebo závazků je splnění v peněžité nebo nepeněžité podobě, avšak v praxi nastává i situace započtení. Započtení pohledávek je jedním ze způsobů, jak zajistit splatnost pohledávky. Spočívá v uzavření dohody o vzájemném vyrovnání pohledávek a závazků.” [8, str. 23]

“V praxi se však velice často stává, že jedna ze stran odmítá komiunikovat, případně nemá z jakýchkoli důvodů na započtení zájem. V takovém případě je možné započtení provést tzv. jednostranným úkonem, jenž spočívá v tom, že jeden ze zúčastněných subjektů učiní vůči druhému projev vůle směrem k započtení.” [1, str. 48]

3.2.2 Postoupení pohledávek

Postoupení pohledávek se řídí Občanským zákoníkem 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012 (Nový občanský zákoník)

“Postoupení pohledávky věřitelem jinému subjektu znamená, že tento jiný subjekt se stává věřitelem namísto toho, kdo pohledávku postoupil vůči témuž dlužníku“. Věřitel může postoupit svou pohledávku i bez souhlasu dlužníka, avšak je povinen mu to bez zbytečného odkladu oznámit. Zároveň je nutné, aby postoupení pohledávky bylo písemné.” [5, str. 77]

“Snahou větele je tímto krokem získat rychleji v pohledávce váznoucí peněžní prostředky. Proto je pravděpodobné, že pohledávka bude postoupena zpravidla úplatným převodem (často včetně převodu v rámci prodeje podniku).” [1, str. 50]

Zúčtování postoupení pohledávky (účtování u postupitele) prodejem za různou cenu (zúčtování odpisu pohledávky v původní nominální ceně) 546/311,315.

Zúčtování výnosu z prodeje postoupené pohledávky se provede zápisy 315/646.

3.2.3 Pohledávky po lhůtě splatnosti

“Podle zákona o účetnictví musí účetní závěrka podávat věrný obraz předmětu účetnictví a finanční situace ÚJ. Proto musí ÚJ při oceňování ke konci rozvahového dne ocenit pohledávky tak, aby v jejich hodnotě byla zohledněna všechna rizika a možné ztráty. Zaměřit se musí především na pohledávky po lhůtě splatnosti, u kterých je větší riziko, že nebudou zaplacený.” [8, str. 24]

3.2.4 Přecenění pohledávky - opravné položky

“Tento způsob se používá u pohledávek po lhůtě splatnosti, u kterých očekáváme, že by mohlo dojít v budoucnu k jejich uhrazení. Dle § 55 vyhlášky č. 500/2002 Sb. lze tvořit opravné položky pouze v případech snížení ocenění majetku v účetnictví prokázaném na základě inventarizace.” [8, str. 24]

3.2.5 Účetní opravné položky

“Způsob tvorby a výše účetních opravných položek k pohledávkám nejsou upraveny žádným účetním předpisem. Postup je v kompetenci účetní jednotky a návazně na to i na posouzení auditora. Opravná položka však může být vytvořena maximálně do výše pohledávky a podléhá inventarizaci. V praxi je výše účetních opravných položek obvykle závislá na době po splatnosti.” [8, str. 24]

Č.ú. 558 - Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek z provozní činnosti

Č.ú. 559 - Tvorba a zúčtování opravných položek v provozní činnosti

Č.ú. 391 – Opravná položka k pohledávkám

Tvorba (zvýšení) opravné položky tvořené k pohledávkám (nad úroveň daňově uznatelných opravných položek) 559/391

Částečná (snižující) korekce nebo úplné zrušení (rozpuštění opravné položky k pohledávkám z provozní činnosti, provedené na základě inventarizace (snížení stavu, zrušení stavu) 391/559

Zrušení opravné položky (její rozpuštění se provede v případě, že úplně pominuly důvody pro existenci opravné položky, nebo tehdy, zvolí-li se praxe zrušení vytvořené opravné položky vždy po inventuře a následné její vytvoření podle nově zjištěných inventarizačních výsledků.

3.2.6 Daňové opravné položky

Daňové opravné položky jsou daňově uznatelným nákladem. Jejich tvorba a výše je upravena zákonem č. 593/1992 Sb. o rezervách ve znění pozdějších předpisů. Vytvoření opravné položky zaúčtujeme na vrub účtu 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek, zrušení v jeho prospěch. Souvztažným účtem je opět účet 391 – Opravná položka k pohledávkám. Tvorba (zvýšení) zákonné opravné položky za dlužníky v konkursním a vyrovnacím řízení podle zák. č. 593/1992 Sb., ve znění novel. Tvorba (zvýšení) opravné položky tvořené k nepromlčeným pohledávkám, které jsou splatné po 31. 12. 1994 podle zákona o rezervách. Účtování na účty 558/391. Zúčtování úhrady pohledávky od odběratele, příjem v hotovosti.

Účtování na účty 211/311. Příjem peněžních prostředků na běžný účet 221/311. Platba směnkou cizí nebo směnkou cizí na vlastní řad 256/311. Čerpání (snížení) opravných položek k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31.12.1994 a za dlužníky v konkursním a vyrovnacím řízení. Částečné nebo plné rozpuštění opravných položek, když pominuly důvody pro jejich existence. Účtování na účty 391/558.

Výše daňových opravných položek závisí na době, která uplynula od konce sjednané lhůty splatnosti, následovně [8, str. 25]:

- 1) Za podmínky, že věřitelé podali návrh na zahájení řízení proti dlužníkovi podle předpisů o rozhodčím řízení nebo soudu a toto řízení bylo zahájeno.
 - a) více než 6 měsíců – opravná položka až do výše 20 % r.h.p.
 - b) více než 12 měsíců – opravná položka až do výše 33 % r.h.p.
 - c) více než 18 měsíců – opravná položka až do výše 50 % r.h.p.
 - d) více než 24 měsíců – opravná položka až do výše 66 % r.h.p.
 - e) více než 30 měsíců – opravná položka až do výše 80 % r.h.p.
 - f) více než 36 měsíců – opravná položka až do výše 100 % r.h.p.
- 2) Pokud rozvahová hodnota pohledávky nepřesahuje 200 000 Kč, můžeme vytvořit opravnou položku do výše 20 % a to i bez návrhu na zahájení řízení proti dlužníkovi.
- 3) K tzv. „nevýznamným“ pohledávkám, to jsou pohledávky, jejichž celková hodnota k témuž dlužníkovi nepřesahuje 30 000 Kč, můžeme vytvořit opravnou položku až do výše 100 %, pokud uplynulo minimálně 12 měsíců od sjednané lhůty splatnosti.
- 4) V případě, že se jedná o pohledávku za dlužníkem v insolventním řízení a pohledávka byla u soudu řádně přihlášena, může se vytvořit rovnou opravná položka ve výši 100 %.

Opravné položky nelze vytvářet k pohledávkám:

- vzniklým z titulu cenných papírů, ostatních investičních nástrojů, úvěrů, půjček, ručení záloh, smluvních pokut, poplatků z prodlení, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů,

- o kterých se neúčtovalo ve výnosech podle účetních předpisů při jejich vzniku a tyto výnosy nebyly zahrnuty do základu daně z příjmů,
- vzniklým při plnění ve prospěch vlastního kapitálu a při úhradě ztráty společnosti,
- odepsaným již na vrub hospodářského výsledku,
- nabytým bezúplatně,
- vytvářejícím soubor pohledávek.

Ke zrušení opravné položky dochází, pokud pominou důvody, které vedly k jejímu vytvoření, např. pohledávka byla splacena, nebo pokud bude pohledávka následně odepsána jako nedobytná.

3.2.7 Shrnutí kapitoly

V praktické části práce bude tato kapitola využita ke zjištění, zda je ve firmě při účtování o pohledávkách postupováno v souladu s platnou právní úpravou, v případě zjištění některých nedostatků bude navrženo řešení k jejich odstranění.

3.3 ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK

3.3.1 Smlouva

“Rozhodující předpoklad pro vznik pohledávky je uzavření smlouvy. Pro případné vymáhání pohledávky je důležité, jaký je obsah smlouvy, jaké jsou dodací a platební podmínky. Při sestavování smlouvy je třeba volit jednoznačné výrazy, jakékoliv změny a odchylky od smlouvy je nutné řešit písemným dodatkem se souhlasem všech zúčastněných stran.” [1, str. 12]

“Z obsahu smlouvy musí být jasné, co je obsahem závazku, kdo a kdy je závazek povinen plnit a vůči komu a jaká je výše úplaty.” [1, str. 12]

3.3.2 Zálaha

“V současnosti je používání zálohových a plateb velmi rozšířeno. Formou zálohy bývá placena část nebo i celá hodnota smlouvené ceny dodávky. Výše zálohy není dána žádným předpisem a závisí tedy jen na dohodě mezi dodavatelem a odběratelem.

Účty: 324 – Přijaté provozní zálohy; 475 – Dlouhodobé přijaté zálohy” [1, str. 15]

3.3.3 Pojištění pohledávek

“Pohledávku lze i pojistit, především pokud jde o pohledávku ze zahraničního obchodu, neboť při obchodování se zahraničím vznikají rizika. V současné době již existují v ČR společnosti, které se zabývají pojištěním plateb.” [1, str. 15]

3.3.4 Zástavní právo

“Zástavní právo slouží k zajištění pohledávky tím, že v případě jejich řádného a včasného nesplnění je zástavní věřitel oprávněn domáhat se uspokojení z věci zastavené. Zástavní právo je upraveno podle ObčZ. Účastníky právního vztahu jsou zástavní věřitel a zástavní dlužník. Dalším účastníkem může být zástavce, tj. osoba, která zastavila věc k zajištění dlužníkovy závazku.” [1, str. 17]

3.3.5 Ručení

Ručení řeší NOZ § 2018 až § 2028. Kdo věřiteli prohlásí, že ho uspokojí, jestliže dlužník věřiteli svůj dluh nesplní, stává se dlužníkovým ručitelem. Nepřijme-li věřitel ručitele, nemůže po něm nic žádat. Ručitelské prohlášení vyžaduje písemnou formu. Ručení předpokládá platný dluh dlužníka; ručení lze poskytnout i pro dluhy budoucí nebo podmíněné, jakož i za soubor dluhů určitého druhu vznikajících dlužníku v určité době nebo soubor různých dluhů z téhož právního důvodu.

3.3.6 Bankovní záruka

Zajišťuje platební i neplatební závazky. Bankovní záruka vzniká písemným prohlášením banky v záruční listině, že uspokojí věřitele do výše určité peněžní částky podle obsahu záruční listiny, jestliže určitá třetí osoba (dlužník) nesplní určitý závazek nebo budou splněny jiné podmínky stanovené v záruční listině. Tento závazek je ze strany banky neodvolatelný. Plnění banka poskytuje vždy v peněžní formě.” [1, str. 21-22]

“Bankovní záruka by se měla stát přílohou kupní smlouvy, kde by mělo být uvedeno, na jakou částku zní bankovní záruka, její charakteristika (jde-li o bezpodmínečnou záruku nebo záruku obsahující podmínky) a jaká bude doba platnosti záruky. Ta musí být delší než je splatnost závazku, který je zárukou zajištěn. V účetnictví je třeba vést o bankovních zárukách podrozvahovou evidenci.” [1, str. 22]

3.3.7 Smluvní pokuta

“Svou podstatou je smluvní pokuta náhradou škody při porušení povinnosti, kterou si strany sjednaly. Charakter náhrady je obsažen v tom, že smluvní pokuta musí být uhrazena při porušení sjednané povinnosti bez ohledu na to, zda škoda skutečně vznikla či nikoli. Poškozená strana nemá nárok na náhradu škody s výjimkou případu, kdy si to smluvní strany ujednaly.” [1, str. 26-27]

“Z konstrukce právních zásad, na kterých stojí soukromé právo, vyplývá, že výše smluvní pokuty by měla být přiměřená významu a hodnotě uzavíraného obchodu a neměla by být v rozporu s obecně uznávanými zásadami poctivého obchodního styku, stejně jako by se neměla přičít dobrým mravům (pod sankcí neplatnosti)” [3, str. 21-21].

3.3.8 Faktoring

“Faktoring představuje službu, kterou poskytují specializované faktoringové společnosti svým klientům v souvislosti s postoupením nebo se správou pohledávek. Ve své podstatě se jedná o určitý způsob úvěrování, využívaný zejména malými a středními podniky. V praxi existuje několik forem faktoringu v závislosti na tom, do

jaké míry přechází na faktora vlastnictví pohledávek a rizika jejich nesplacení.” [9, str. 75]

3.3.9 Forfaiting

“Forfaiting je odkup bezpečně zajištěných střednědobých nebo dlouhodobých exportních pohledávek splatných v budoucnosti bankou nebo specializovanou finanční institucí (forfaiterem) bez postihu na původního věřitele (vývozce). Forma financování vývozu, kdy forfaiter zpravidla uzavírá předem smlouvu s vývozcem, kde se stanoví podmínky budoucího odkupu pohledávky.” [11]

3.3.10 Shrnutí kapitoly

V praktické části práce bude tato kapitola využita ke sledování a vyhodnocení formy zajištění pohledávek.

3.4 SMĚNKY

Jedním z oblíbených prostředků k zajištění pohledávek pro svou jednoduchost (zákon přesně stanoví obsahové náležitosti) a zaručenou návratnost (zákon zabezpečuje soudní vymáhání ve zkráceném řízení) je v obchodní praxi využívaná směnka.

“Směnka jako zajišťovací institut pohledávek je pouze jedním z jejich praktických využití, ke kterým dále patří užití směnky jako úvěrového platebního prostředku, jako možnost získání peněz v hotovosti, získání likvidních prostředků.” [1, str. 28]

Právní úprava v ČR - Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů.

“Z hlediska právní teorie je směnka definována jako „obchodovatelný” cenný papír, obsahující zákonem přesně vymezené náležitosti, zejména bezpodmínečný závazek nebo příkaz výstavce zaplatit stanovenou finanční částku, v určitou dobu, na určitém

místě a zabezpečující jejímu majiteli právo vyžadovat toto plnění od toho, kdo se na směnce podepsal.” [1, str. 28]

3.4.1 Členění směnek

“Pro použití směnky k zajištění pohledávek je nejdůležitější dělení:

1. Podle toho, kdo směnku vystavuje:

- Směnka vlastní – výstavce, kterým je dlužník, se zavazuj věřiteli, že zaplatí věřiteli nebo oprávněné osobě stanovenou sumu v určitý den a na určitém místě,*
- Směnka cizí – výstavce dává příkaz dlužníku, aby zaplatil výstavci nebo jiné oprávněné osobě stanovenou sumu v určitý den a na určitém místě.*

2. Podle údaje splatnosti:

- vistasměnka (musí být zaplacená při tzv. viděné, což je v okamžiku předložení dlužníkovi),*
- lhůtní vistasměnka (zaplacení ve lhůtě následující po viděné, která je uvedená na směnce),*
- datosměnka (na směnce je uveden čas zaplacení od data vystavení směnky),*
- směnka fixní, denní (uvedení konkrétního dne zaplacení směnky).”*

[1, str. 28-29]

Základní náležitosti směnek

“Směnka je platná za předpokladu splnění náležitostí určených v § 1 a 2 zákona č. 191/1950 Sb., směnečného a šekového. Vztahují se k formě a obsahu listiny. Pro směnku vyžaduje zákon písemnou formu, jejíž obsah může být psán rukou, psacím strojem nebo může být předtištěn. “ [1, str. 29]

3.4.2 Shrnutí kapitoly

Po prostudování konkrétních pohledávek firmy bude v praktické části pojednáno o možnostech využití směnek ke zlepšení vymahatelnosti pohledávek po splatnosti.

3.5 VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

Pokud odběratel nezaplatí za dodávku včas, je nutné přistoupit k vymáhání pohledávek vlastními pracovníky nebo za pomoci externích specializovaných společností. Zkušenosti s vymáháním plateb ukazují, že společnost je schopna účinně dosáhnout vymožení své pohledávky přibližně do tří měsíců, pak jsou již veškeré možnosti vymožení neúčinné a musí nastoupit jiná řešení např. soudní cestou nebo pomocí externích specializovaných firem.

“Efektivnost vymáhání pohledávek vlastními silami je závislá na velikosti tržeb a počtu dlužníků, případně na i na objemu pohledávek po splatnosti. Pro společnosti s velkým počtem dlužníků a velkým počtem pohledávek je interní vymáhání velmi drahým a časově náročným způsobem.” [4, str. 101]

3.5.1 Postup před vymáháním pohledávek

“Je důležité, aby si věřitel hlídal promlčecí lhůty, jelikož pak není na zaplacení pohledávky právní nárok. Sice se může věřitel obrátit na soud, ale problém nastane, pokud dlužník vznese námitku, že nárok na pohledávku je již promlčen. Poté soud rozhodne v neprospěch žalobce.” [10]

3.5.2 Podání žaloby

“K podání žaloby je nutno si připravit veškeré podklady, které jsou důležité pro další kroky v procesu vymáhání dlužné pohledávky. Vždy, ještě před vymáháním, je dobré, aby věřitel zaslal minimálně jednu upomínku dlužníkovi. V některých právních vztazích není poslání upomínky podmínkou, ale v každém případě to ulehčí rozhodování soudu, pokud se v případě vyskytnou nějaké nejasnosti.” [10]

3.5.3 Návrh na vydání platebního rozkazu

“Způsob vymáhání dlužných pohledávek, který je nejvíce využíván věřiteli, je podání žaloby na zaplacení určité částky a následně vymáhání dluhu prostřednictvím exekutorského úřadu. Věřitelé se k tomuto způsobu uchylují zejména z důvodu jeho

rychlosti a v podstatě nenáročnosti ze strany věřitele. I efekt tohoto vymáhání je vícenásobný než například vymáhání pohledávky v „upomínkovém řízení.“ [10]

3.5.4 Přihlášení pohledávek do jiných řízení

Jestliže není dlužná pohledávka uhrazena věřiteli přímo od dlužníka, může si věřitel přihlásit pohledávku do řízení, které je spojeno s osobou dlužníka. Zejména se jedná o likvidační, konkurzní a dědické řízení. V každém případě by si měl věřitel hlídat situaci okolo „svého“ dlužníka, jelikož do řízení, ať už konkurzního nebo dědického, je lepší se přihlásit včas, aby mohla být pohledávka lépe a řádně vyřízena.

3.5.5 Uplatnění pohledávek v insolvenčním řízení

Pokud bylo s dlužníkem zahájeno insolvenční řízení (účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky v insolvenčním rejstříku) jsou oprávněni věřitelé dlužníka uplatnit v něm své pohledávky přihláškou, a to i v případě, že insolvenční soud ještě nezveřejnil výzvu k podání přihlášek (§110 odst. 1 insolvenčního zákona).

“Přihlášky pohledávek na základě výzvy mohou věřitelé podávat až do rozhodnutí o úpadku. Kratší lhůtu není insolvenční soud oprávněn stanovit (§ 110 odst. 3 insolvenčního zákona).” [2, str. 181]

“Insolvenční zákon stanoví postup při popírání přihlášených pohledávek. Výsledek přezkumného jednání zapíše insolvenční správce do seznamu přihlášených pohledávek, který se stává součástí zápisu o přezkumném jednání.” [2, str. 185]

3.5.6 Shrnutí kapitoly

V praktické části práce bude zjišťován postup a úspěšnost vymáhání pohledávek po splatnosti.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 INFORMACE O FIRMĚ

Obchodní firma: „Posuzovaná společnost spol. s r.o.“

Sídlo: okres Znojmo

Identifikační číslo: 44012xxx

Právní forma: Společnost s ručením omezeným

Statutární orgán společnosti: jednatel Ing. J. Z.

jednatel R. N.

„Posuzovaná společnost spol. s r.o.“ se nepodílí na podnikání v jiné společnosti. Má tři společníky, jejíž základní kapitál ve výši 1 100 000 Kč je tvořen vklady:

J. Z. s podílem 33,5 %

L. Z. s podílem 33,0 %

R. N. s podílem 33,5 %

PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ

Údaje z veřejné části Živnostenského rejstříku:

- hostinská činnost
- provozování solárií
- vnitrozemská vodní doprava – veřejné osobní vodní dopravy
- výroba, obchod, služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona
- masérské, rekondiční a regenerační služby
- pedikúra, manikúra
- čištění a praní textilu a oděvů
- kosmetické služby
- výroba elektřiny
- prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin

Společnost má čtyři hlavní střediska:

- 1) Středisko Hatě – obchod, restaurace, hotel
- 2) Středisko Hatě – čerpací stanice
- 3) Středisko Znojmo – hotel, restaurace
- 4) Středisko Mikulov – dům (přestavba)

Společnost měla v roce 2012 průměrně 128 zaměstnanců z toho 3 řídicí pracovníky. Výše mzdových nákladů na všechny zaměstnance v roce 2012 činila 21.053 tis.Kč, z toho na řídicí pracovníky 718 tis. Kč, mzdové náklady na statutární orgány 484 tis. Kč. Náklady na sociální a zdravotní pojištění 6.929 tis. Kč, z toho 247 tis. Na řídicí pracovníky a 165 tis. Pro statutární orgány.

4.2 POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY

„Posuzovaná společnost spol. s r.o.“ používá účetní program modul SOFT od firmy EN NÁSTROJE, s.r.o., který se vyznačuje komplexností a robustností, jednoduchým ovládním, rychlostí a podporou MS Windows 95 až Windows 7. Tento program společnosti vyhovuje. Účtování se provádí na syntetické účty české účetní osnovy a k nim vytvořené účty analytické.

Modul pohledávky je určený k vystavování faktur, sledování úhrad, tisk evidenčních a rozborových sestav a k zaúčtování vydaných faktur. Samozřejmostí jsou sestavy, které se dají jednoduše převést do excelu.

V modulu závazky se provádí evidence přijatých faktur a finančních závazků uživatele, tisk sestav, splátkové kalendáře, příkazy k úhradě, sledování úhrad, zálohové faktury, daňové doklady na přijaté platby zaúčtování přijatých faktur. Závazky (přijaté faktury) lze evidovat v 99ti řádcích podle jejich charakteru a podle potřeb firmy. Např. tuzemské, z dovozu, EU pořízení, režijní, v korunách i v cizí měně apod. Zaúčtování dokladů je opět na vysoké úrovni a je možné použít manuální, poloautomatické nebo automatické zaúčtování s ohledem na dodavatele, druh dokladu apod. Kromě standardních výstupů typu saldo a pod. jsou zde velmi účelné přehledy odběrů za několik let podle dodavatelů včetně grafického zobrazení a výstupů do excelu. Velmi praktické je použití platebních kalendářů. Generují upozornění a příkazy k úhradě na opakující se platby (leasing, daně, ...). Modul umožňuje vytvářet různé druhy závazků – např. závazky pro evidenci přenesené daňové povinnosti, včetně podkladů pro vytvoření výkazu podle zákona o DPH.

4.2.1 Vykazování pohledávek a závazků v rozvaze

V následující tabulce jsou uvedeny hodnoty pohledávek v letech 2009 – 2012. Při vypracování jsem vycházel z údajů uvedených v účetních výkazech. Částky jsou uvedeny v netto hodnotách.

Tabulka 1: Pohledávky společnosti v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

označení	Aktiva	ř.	2009	2010	2011	2012
C. II	Dlouhodobé pohledávky (ř. 40 až 47)	039	0	0	0	0
C. II 1	Pohledávky z obchodních vztahů	040	0	0	0	0
2	Pohledávky - ovládaná nebo ovládající osoba	041	0	0	0	0
3	Pohledávky - podstatný vliv	042	0	0	0	0
4	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	043	0	0	0	0
5	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	044	0	0	0	0
6	Dohadné účty aktivní	045	0	0	0	0
7	Jiné pohledávky	046	0	0	0	0
8	Odložená daňová pohledávka	047	0	0	0	0
C. III	Krátkodobé pohledávky (ř. 49 až 57)	048	7 702	5 220	12 797	3 557
C. III 1	Pohledávky z obchodních vztahů	049	4 285	2 953	9 429	2 621
2	Pohledávky - ovládaná nebo ovládající osoba	050	0	0	0	0
3	Pohledávky - podstatný vliv	051	0	0	0	0
4	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	052	0	0	0	0
5	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	053	0	0	0	0
6	Stát - daňové pohledávky	054	921	515	1 436	0
7	Krátkodobé poskytnuté zálohy	055	1 844	1 311	1 639	511
8	Dohadné účty aktivní	056	0	52	52	19
9	Jiné pohledávky	057	652	389	241	406
D. I	Časové rozlišení (ř. 64 až 66)	063	705	619	831	1 402
D. I 1	Náklady příštích období	064	705	548	730	932
2	Komplexní náklady příštích období	065	0	0	0	0
3	Příjmy příštích období	066	0	71	101	470

Zdroj: Práce autora na základě rozvah společnosti

Z údajů uvedených v tabulce je zřejmé, že převážnou část pohledávek představují pohledávky krátkodobé tvořené především pohledávkami z obchodních vztahů. Dlouhodobé pohledávky jsou nulové.

Tabulka 2: Závazky společnosti v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč)

označení	Pasiva	ř.	2009	2010	2011	2012
B.	Cizí zdroje (ř. 89 + 94 + 105 + 117)	088	18 470	30 419	12 085	14 789
B. I.	Rezervy (ř. 90 až 93)	089	0	0	0	0
B. II.	Dlouhodobé závazky (ř. 95 až 104)	094	109	4 802	3 169	240
B. II. 1	Závazky z obchodních vztahů	095				
2	Závazky - ovládaná nebo ovládající osoba	096				
3	Závazky - podstatný vliv	097				
4	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	098		4 648	3 000	
5	Dlouhodobé přijaté zálohy	099				
6	Vydané dluhopisy	100				
7	Dlouhodobé směnky k úhradě	101				
8	Dohadné účty pasivní	102				
9	Jiné závazky	103				
10	Odložený daňový závazek	104	109	154	169	240
B. III.	Krátkodobé závazky (ř. 106 až 116)	105	15 354	21 200	5 860	10 787
B. III. 1	Závazky z obchodních vztahů	106	7 997	13 985	426	5 756
2	Závazky - ovládaná nebo ovládající osoba	107				
3	Závazky - podstatný vliv	108				
4	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	109	3 051	3 052	52	51
5	Závazky k zaměstnancům	110	1 401	1 391	1 416	1 554
6	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	111	740	762	799	840
7	Stát - daňové závazky a dotace	112	328	75	1 523	536
8	Krátkodobé přijaté zálohy	113	92	171	1 562	1 803
9	Vydané dluhopisy	114				
10	Dohadné účty pasivní	115	1 738	1 764	82	183
11	Jiné závazky	116	7			64
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci (ř. 118 až 120)	117	3 007	4 417	3 056	3 762
B. IV. 1	Bankovní úvěry dlouhodobé	118	3 007	4 417	3 056	3 762
2	Krátkodobé bankovní úvěry	119				
3	Krátkodobé finanční výpomoci	120				
C. I.	Časové rozlišení (ř. 122 + 123)	121	74	9	1 877	68
C. I. 1	Výdaje příštích období	122	24		1 872	63
2	Výnosy příštích období	123	50	9	5	5

Zdroj: Práce autora na základě rozvah společnosti.

Z tabulky vyplývá, že společnost má podstatný díl závazků krátkodobých a dále dlouhodobý bankovní úvěr.

4.2.2 Účtování a evidence závazků

Posuzovaná společnost má hlavní objem výnosů ze střediska Hatě, čerpací stanice Hatě, menší objem je ze střediska Znojmo. S tím souvisí i největší objem nákupů zboží a úhrad přijatých faktur od dodavatelů. Hlavními dodavateli jsou tuzemské firmy. V malé míře zahraniční.

Posuzovaná společnost své závazky řádně plní, nemá závazky po splatnosti. Úhrady jsou v drtivé většině provedeny bezhotovostním platebním stykem, vzhledem k objemu obratu peněžních prostředků společnosti jsou hotovostní úhrady minimální. Firma podléhá povinnosti mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

Evidence přijatých faktur je v účetním programu členěna do řad podle jednotlivých středisek a podle jejich provozů (např. středisko Hatě je členěno na obchod potraviny, parfumerie, textil, hotel, restaurace a cukrárna). Dále jsou uvedeny příklady záznamů účetních dokladů na jednotlivých účtech účetní osnovy společnosti.

Účtování přijaté faktury (za zboží) od tuzemského dodavatele – účet 321

Tabulka 3: Účtování přijaté faktury od tuzemského dodavatele

text	DPH	účet	středisko	MD	D
Dodavatel tuz.		321200	200		1 559 357,40
Dodavatel tuz.	40Z	131240	200	1 299 464,50	
Dodavatel tuz.	40D	343040	200	259 892,90	

Zdroj: Práce autora na základě kontace daňového dokladu.

Následně je provedena úhrada závazku VBÚ zápisem 321/221.

Účtování přijaté faktury (za zboží) od zahraničního (EU) dodavatele – účet 321

Pro platební styk se zahraničními dodavateli (odběrateli) má společnost další bankovní účty i pro cizí měny. Jedná se o účty v měnách EUR a USD.

Tabulka 4: Účtování přijaté faktury z EU

text	DPH	účet	středisko	MD	D	cizí měna EUR		
						MD	D	kurz
Dodavatel EU	04Z	321300	240		24 325,92		956,96	25,420
Dodavatel EU	04D	343004	240		3 405,63			
Dodavatel EU	44Z	131240	240	24 325,92		956,96		25,420
Dodavatel EU	44D	343044	240	3 405,63				

Zdroj: Práce autora na základě kontace daňového dokladu.

Následně je provedena úhrada závazku v cizí měně VBÚ zápisem 321/221.

Účtování přijaté faktury od dodavatele energií (zálohy uhrazeny) – účet 321

Tabulka 5: Účtování přijaté faktury od dodavatele energií (zálohy uhrazeny)

text	DPH	účet	středisko	MD	D
Dodavatel energií 1-7/2012		321400			692 387,00
Dodavatel energií 1-7/2012	40Z	502010	400	576 989,95	
Dodavatel energií 1-7/2012	40D	343040		115 397,99	
Hal. vyr.		548000	400	-0,94	
Dodavatel energií 1-7/2012		321400		235 680,00	
Dodavatel energií		314000		-117 840,00	
Dodavatel energií		314000		-117 840,00	

Zdroj: Práce autora na základě kontace daňového dokladu.

Následně je provedena úhrada závazku ve výši 456 707,- Kč VBÚ zápisem 321/221.

Úhrada různých závazků formou vydané směnky:

- přijatá faktura - dodavatelé xxx /321
- DPH 343/
- úhrada dodavatelům směnkou 321/322
- úrok, náklady příštích období 562, 381/321

Účtování přijatých provozních záloh – účet 324

Na tomto účtu jsou analyticky vedeny přijaté zálohy od nájemců, odběratelů zboží a zejména služeb na jednotlivých střediscích společnosti na straně DAL, podvojným zápisem příjem peněz na pokladně nebo na bankovním účtu na straně MD (na základě PPD nebo VBÚ).

Účtování přijatých ostatních závazků – účet 325

Na tomto účtu jsou analyticky vedeny přijaté kauce nájemců pronajímaných prostor společnosti. V roce 2012 došlo k jednomu pohybu na účtu 325300.

Tabulka 6: Účtování kaucí nájemce

			Částka	MD	D
VBÚ	5.3.	Kauce nájemce	19.500,-	221001	325300
VPD	25.9.	Vrácení kaucí nájemci	19.500,-	325300	211001

Zdroj: Práce autora na základě VBÚ a VPD.

Účtování mezd zaměstnanců – účet 331

Společnost používá ke zpracování mezd zaměstnanců zvláštní program, jeho výstupy jsou pak účtovány do hlavního účetního programu Modul Soft.

Na účtu 331 jsou analogicky vedeny mzdy zaměstnancům vyplácené na jejich bankovní účty (331000) a vyplácené hotově (331100) na stranách DAL. Úhrada pak na strany MD na základě VBÚ nebo VPD.

Vyplácené zálohy na mzdu (331200) snižující závazek k zaměstnancům jsou účtovány na straně MD (podvojný zápis na základě VPD, účet 211001 na straně DAL).

Následující tabulka prezentuje celkovou sestavu vygenerovanou mzdovým programem a zaúčtovanou v hlavním účetním programu. Pro zvýšení přehlednosti je upravena do podoby kontingenční tabulky.

Tabulka 7: Účtování mezd

		Data	
Text	Účet	Součet z MD	Součet z Dal
Mzdy 1/2012 - Časová hodinová mzda	331100	0	86 721
	521000	86 721	0
Mzdy 1/2012 - Časová hodinová mzda Celkem		86 721	86 721
Mzdy 1/2012 - Daňový bonus	331100	0	29 829
	342100	31 514	0
	366100	0	1 685
Mzdy 1/2012 - Daňový bonus Celkem		31 514	31 514
Mzdy 1/2012 - Dovolená	331100	0	100 341
	521000	100 341	0
Mzdy 1/2012 - Dovolená Celkem		100 341	100 341
Mzdy 1/2012 - Fixní plat	331100	0	155 546
	366100	0	60 000
	521000	215 546	0
Mzdy 1/2012 - Fixní plat Celkem		215 546	215 546
Mzdy 1/2012 - Nemoc do 21 dnů 60%	331100	0	5 887
	521000	5 887	0
Mzdy 1/2012 - Nemoc do 21 dnů 60% Celkem		5 887	5 887
Mzdy 1/2012 - Odměny	331100	0	20 350
	521000	20 350	0
Mzdy 1/2012 - Odměny Celkem		20 350	20 350
Mzdy 1/2012 - Odvod SP organizace	336000	0	388 232
	524100	388 232	0
Mzdy 1/2012 - Odvod SP organizace Celkem		388 232	388 232
Mzdy 1/2012 - Odvod SP pracovníka	331100	97 089	0
	336000	0	100 989
	366100	3 900	0
Mzdy 1/2012 - Odvod SP pracovníka Celkem		100 989	100 989
Mzdy 1/2012 - Odvod ZP organizace	336111	0	59 838
	336201	0	14 501
	336205	0	12 187
	336207	0	720
	336211	0	52 736
	524200	139 982	0
Mzdy 1/2012 - Odvod ZP organizace Celkem		139 982	139 982
Mzdy 1/2012 - Odvod ZP VZP pracov.	331100	67 336	0
	336111	0	29 939
	336201	0	7 254
	336205	0	6 100
	336207	0	360

	336211	0	26 383
	366100	2 700	0
Mzdy 1/2012 - Odvod ZP VZP pracov. Celkem		70 036	70 036
Mzdy 1/2012 - Plat na sporožiro1	331000	0	1 202 342
	331100	1 202 342	0
	366000	0	52 559
	366100	52 559	0
Mzdy 1/2012 - Plat na sporožiro1 Celkem		1 254 901	1 254 901
Mzdy 1/2012 - Prémie	331100	0	502 175
	521000	502 175	0
Mzdy 1/2012 - Prémie Celkem		502 175	502 175
Mzdy 1/2012 - Příplatek za noční	331100	0	13 035
	521000	13 035	0
Mzdy 1/2012 - Příplatek za noční Celkem		13 035	13 035
Mzdy 1/2012 - Příplatek za SO+NE	331100	0	38 106
	521000	38 106	0
Mzdy 1/2012 - Příplatek za SO+NE Celkem		38 106	38 106
Mzdy 1/2012 - Příplatek za svátek	331100	0	49 715
	521000	49 715	0
Mzdy 1/2012 - Příplatek za svátek Celkem		49 715	49 715
Mzdy 1/2012 - Směnaři	331100	0	565 525
	521000	565 525	0
Mzdy 1/2012 - Směnaři Celkem		565 525	565 525
Mzdy 1/2012 - Srážková daň 15%	331100	1 237	0
	342106	0	1 237
Mzdy 1/2012 - Srážková daň 15% Celkem		1 237	1 237
Mzdy 1/2012 - Srážky exekuce	331100	3 269	0
	333100	0	3 269
Mzdy 1/2012 - Srážky exekuce Celkem		3 269	3 269
Mzdy 1/2012 - Za stravování	331100	22 088	0
	335100	0	22 664
	366100	576	0
Mzdy 1/2012 - Za stravování Celkem		22 664	22 664
Mzdy 1/2012 - Záloha daně z příjmu	331100	72 682	0
	342100	0	74 632
	366100	1 950	0
Mzdy 1/2012 - Záloha daně z příjmu Celkem		74 632	74 632
Mzdy 1/2012 - Záloha na mzdu	331100	14 229	0
	331200	0	14 229
Mzdy 1/2012 - Záloha na mzdu Celkem		14 229	14 229
Celkový součet		3 699 086	3 699 086

Zdroj: Práce autora na základě VÚD.

Účtování na účtu ostatní závazky za zaměstnanci – účet 333

Zaměstnanci, kteří mají na základě exekučního titulu povinnost hradit své závazky srážkou ze mzdy, jsou vedeni na analytických účtech 333101 až 333105.

Na straně DAL jsou účtovány částky k úhradě z mezd zaměstnanců - povinných, na straně MD jsou pak účtovány úhrady oprávněným (na základě VBÚ bezhotovostním převodem).

Účtování na účtu zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního zabezpečení – účet 336

Na tomto účtu jsou na straně DAL účtovány předpisy plateb jednak za zaměstnance, tak za zaměstnavatele. Analyticky jsou vedeny jednotlivé zdravotní pojišťovny, kterým jsou hrazeny odvody zdravotního pojištění zaměstnanců. Úhrady těchto závazků jsou účtovány na stranách MD jednotlivých účtů na základě VBÚ.

Účtování na účtu ostatní přímé daně – účet 342

Na tomto účtu jsou analyticky vedeny zvlášť daň ze závislé činnosti, daň srážková za zaměstnance a srážková daň z podílů na zisku na straně DAL. Úhrady jsou pak účtovány na základě VBÚ na straně MD.

Účtování na účtu daň z přidané hodnoty – účet 343

DPH - Daň z přidané hodnoty. Účet může být buď aktivní nebo pasivní. Pohledávky k FÚ se zaznamenávají na stranu MD. Závazky k FÚ se účtují na stranu DAL. Převažuje-li na konci období zůstatek na straně MD, jedná se o nadměrný odpočet. Převažuje-li na konci období zůstatek na straně DAL, jedná se o daňovou povinnost. U posuzované firmy jsou vedeny analytické účty s čísly odpovídající jednotlivým řádkům daňového přiznání k DPH, které generuje účetní software.

Účtování na účtu ostatní daně a poplatky – účet 345

Na tomto účtu jsou analyticky účtovány položky dalších daní a poplatků, např. silniční daň. Úhrady jsou následně účtovány na straně MD na základě VBÚ.

Účtování na účtu závazky ke společníkům – účet 364

Na tomto účtu jsou účtovány závazky ke společníkům na straně DAL (podvodným zápisem na účty 428 – nerozdělený zisk minulých let a 342500 – srážková daň), úhrady pak na stranu MD na základě VBÚ.

Účtování na účtu závazky ke společníkům ze závislé činnosti – účet 366

Na tomto účtu jsou účtovány závazky ke společníkům ze závislé činnosti (mzdy) na straně DAL, úhrady pak na stranu MD na základě VBÚ.

Účtování na účtu dohadné účty pasivní – účet 389

Na tomto účtu jsou účtovány dohadné závazky (např. spotřeba el. energie) na straně DAL, následně faktura přijatá na straně MD (závazek).

Účtování na účtu bankovní úvěry – účet 461

Na tomto účtu jsou analyticky vedeny jednotlivé obchodní úvěry poskytnuté společnosti. Na straně MD jsou pak účtovány jednotlivé splátky jako závazek, který je následně uhrazen bankovním převodem.

Účtování na účtu dlouhodobé závazky – účet 479

Na tomto účtu nedošlo za období roku 2012 k žádnému obratu.

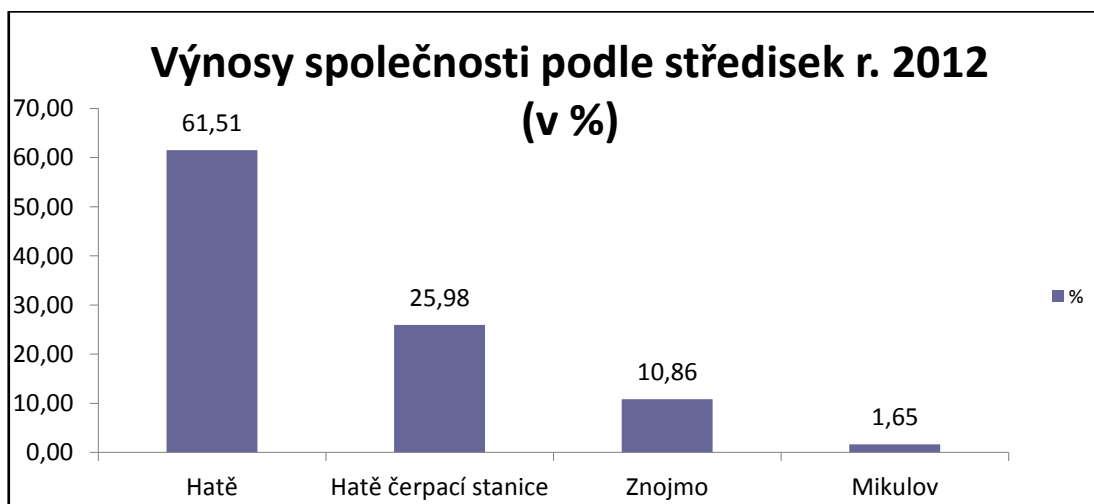
Závazky v cizí měně

Společnost využívá služeb i zahraničních dodavatelů z členských zemí EU, tyto závazky jsou evidovány a hrazeny v měně EUR. V účetnictví je používán měsíční kurz pro cizí měny vyhlášený ČNB vždy k prvnímu dni v měsíci. Přeceňování závazků je účtováno na příslušné účty nákladů nebo výnosů. Jedná se o účet 563 – kurzové ztráty (strana MD) a účet 663 – kurzový zisk (strana DAL).

4.2.3 Účtování a evidence pohledávek

Posuzovaná společnost má hlavní objem výnosů z maloobchodního prodeje zboží střediska Hatě, čerpací stanice Hatě, menší objem je ze střediska Znojmo. Celkové výnosy společnosti v roce 2012 byly hrazeny převážně hotovostně (cca 90%).

Graf 1: Výnosy společnosti podle středisek

Zdroj: Práce autora na základě výkazu zisku a ztrát společnosti

Evidence vydaných faktur je v účetním programu členěna do řad podle jednotlivých středisek a podle jejich provozů (např. středisko Hatě je členěno na hotel, nájemce nebytových prostor, pronájmy ploch k reklamě atd). Co se týče objemu vystavených faktur odběratelům vyjádřených v Kč, je středisko Znojmo dominantním střediskem (hotel). Tento podíl přesahuje 50%.

Dále jsou uvedeny příklady záznamů účetních dokladů na jednotlivých účtech účetní osnovy společnosti.

Účtování na účtu odběratelé – účet 311

Na tomto účtu jsou analyticky vedeny pohledávky za odběrateli za služby poskytnuté společností a v menším rozsahu za prodané zboží.

Tabulka 8: Účtování vydané faktury tuzemskému odběrateli

Text	DPH	účet	středisko	MD	D
Odběratel služby fa.č.11200060		311100		6 656,00	
Odběratel služby fa.č.11200060	02Z	602120	120		5 838,64
Odběratel služby fa.č.11200060	02D	343002			817,36

Zdroj: Práce autora na základě kontace daňového dokladu

Vzhledem k tomu, že společnost dosud nepoužila směnku jako úhradu od odběratele, je zde uvedeno schema postupu účtování v tomto případě. Souvisí i s účtováním na účtu 256 – dluhové cenné papíry se splatností do jednoho roku držené do platnosti (směnky k inkasu).

Faktura vystavená odběrateli	311/6xx
Přísluná DPH (pokud je plnění předmětem daně)	/343
Úhrada směnkou od odběratele	256/311
Úroky	256/662
Výnos příštích období	/384
Úhrada směnky	221/256

Při příležitosti uvedení úhrady směnkou odběratele, je dále uvedena i možná další související účetní operace. Směnka, která je postoupena bance k eskontu a k proplacení do doby splatnosti:

- nominále snížené o diskont (úrok) banky 313/256
- příjem platby na bankovní účet 221/231
- diskont (úrok) banky 562/231
- diskont (úrok) banky časově rozlišený (vztahující se k příštím období) 381/231
- úhrada odběratelem 231/313

Účtování na účtu poskytnuté zálohy, dlouhodobé a krátkodobé – účet 314

Posuzovaná společnost platí zálohy svým dodavatelům na dodávky zboží nebo poskytnutí služeb. Dodavatel může vystavit zálohovou fakturu. Společnost neúčtuje o přijetí této faktury, účtuje až o jejím zaplacení. Protože společnost dodavateli zaplatila, ale zatím od něj neobdržela žádnou hodnotu/službu, vzniká společnosti u dodavatele pohledávka. Je zaúčtována na stranu MD - 314 - poskytnuté zálohy, dlouhodobé i krátkodobé, v případě, že se záloha vztahuje na provedení určité služby. Dodavatel vystaví daňový doklad na přijatou zálohu (nejpozději do 15 dnů od přijetí platby). Společnost má nárok na odpočet DPH ze zaplacené zálohy. Účtuje: 343/314 (05x) – snižuje se pohledávka za dodavatelem a zvyšuje se pohledávka za finančním úřadem. Dodavatel zašle fakturu na pořízení majetku nebo poskytnutí služby. Měla by obsahovat částku za pořízení majetku nebo poskytnutí služby, daň z přidané hodnoty, hodnotu zálohy a daň ze zálohy.

Účtování na účtu ostatní pohledávky – účet 315

Na tomto účtu nedošlo v posuzovaném období k účtování účetních případů.

Účtování na účtu pohledávky za zaměstnanci – účet 335

Na tomto účtu společnost účtovala dva účetní případy, jednalo se o dvě pohledávky (škody) za zaměstnanci na stranu MD. Jeden byl účtován podvojným zápisem na analytický účet 331100 – mzdy vyplácené hotově, druhý na účet 688 – ostatní mimořádné výnosy (za odcizené zboží).

Účtování na účtu jiné pohledávky – účet 378

Na tomto účtu společnost účtuje analyticky po jednotlivých měsících úhrady platebními kartami. Pohledávky na stranu MD, úhrady od zprostředkovatelů na základě VBÚ na stranu DAL.

V následující tabulce je částečný opis VBÚ č. 10 společnosti.

Tabulka 9: Úhrady pohledávek - platba kartou (VBÚ)

Text	Fa	Účet	MD	Dal
Výpis č. CS 10		221000	62 322,87	0,00
úhrada za karty *	3215512012	378200	0,00	1 969,94
úhrada za karty *	2163912012	378200	0,00	13 791,49
úhrada za karty *	2667912012	378200	0,00	16 326,68
AMERICAN EXPRESS PAY *	20120112	378200	0,00	999,44
AMERICAN EXPRESS PAY *	20120112	378200	0,00	2 995,36
Abxxx, a. s.	81100021	311000	0,00	5 072,00
úhrada za karty *	2335612012	378200	0,00	9 787,74
úhrada za karty *	2163912012	378200	0,00	2 250,09
úhrada za karty *	2163913012	378200	0,00	3 537,82
úhrada za karty *	2667912012	378200	0,00	3 130,86
úhrada za karty *	2638112012	378200	0,00	1 741,89
úhrada za karty *	2727211012	378200	0,00	719,56
			62 322,87	62 322,87

Zdroj: Práce autora na základě VBÚ č. 10

Účtování na účtu náklady příštích období – účet 381

Na tomto účtu společnost účtovala výdaj peněžních prostředků na poskytnované služby v delším časovém horizontu (předplatné), jednalo se zejména např. o reklamní služby, správu webových stránek, za odborné časopisy, prezentace společnosti atd. Vyúčtování nákladů na příslušná období byly provedeny podvojným zápisem 5xx/381.

Účtování na účtu příjmy příštích období – účet 385

Na tomto účtu byly společností účtovány pojistné události v roce 2012, jejichž úhrada (plnění) se očekávala až v následujícím roce 2013.

Účtování na účtu dohadné účty aktivní – účet 388

Na tomto účtu společnost účtovala v roce 2012 jedinou položku. Jednalo se o vyčíslení předpokládané výše úhrady pojišťovnou (škoda na motorovém vozidle).

Účtování na účtu opravná položka k pohledávkám – účet 391

Na tomto účtu společnost vytvořila (zaúčtovala) dvě opravné položky k pohledávkám, jednalo se o OP dle § 8 a) Zákona o rezervách (č. 593/1992 Sb.)

Tabulka 10: Opravné položky k pohledávkám

Text	účet	MD	D
Odběratel – dlužník A (do 50% dl. částky)	391001		46 911,60
Odběratel – dlužník A (do 50% dl. částky)	558000	46 911,60	
Odběratel – dlužník B (do 66% dl. částky)	391001		41 137,00
Odběratel – dlužník B (do 66% dl. částky)	558000	41 137,00	

Zdroj: Práce autora na základě VÚD

„Pohledávky po lhůtě splatnosti se znehodnocují stoupajícím rizikem z hlediska inkasa a mohou se přeměnit na pohledávky nedobytné. Kdyby byly pohledávky po lhůtě splatnosti ponechány v účetnictví v původních nominálních hodnotách, účetní závěrka by neposkytovala věrný obraz o finanční situaci podniku.“ [7, str. 136]

V případě úhrady pohledávek, ke kterým byly vytvořeny opravné položky, bude účtování následující:

Dlužník A:

VBÚ	úhrada pohledávky	93 823,20 Kč	221/311
VÚD	zrušení opravné položky	46 911,60 Kč	391/558

Dlužník B:

VBÚ	úhrada pohledávky	62 328,78 Kč	221/311
VÚD	zrušení opravné položky	41 137,- Kč	391/558

Pokud budou trvat podmínky pro pokračování zvyšování opravných položek i v dalším roce, může společnost dále zvyšovat hodnotu opravných položek v souladu se ZoR § 8. V případě, že bude pohledávka nedobytná (např. bude soudem zrušen konkurz pro nedostatek majetku) bude účtování následující:

Dlužník A:

VÚD	odpis pohledávky	93 823,20 Kč	546/311
VÚD	dotvoření opravné položky	46 911,60 Kč	558/391
VÚD	zrušení opravné položky	93 823,20 Kč	391/558

Dlužník B:

VÚD	odpis pohledávky	62 328,78 Kč	546/311
VÚD	dotvoření opravné položky	21 191,78 Kč	558/391
VÚD	zrušení opravné položky	41 137,- Kč	391/558

„K tzv. „nevýznamným“ pohledávkám lze vytvořit opravnou položku až do výše 100% její neuhrazené rozvahové hodnoty. Nevýznamnými pohledávkami se rozumí neprohlášené pohledávky, jejichž celková hodnota nepřesahuje 30 000 Kč vůči témuž dlužníkovi a 100% opravnou položku k nim lze vytvořit, pokud od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo nejméně 12 měsíců.“ [7, str. 137]

Výše uvedené příklady se týkaly tzv. daňově účinných případů tvorby opravných položek. Daňově neúčinné opravné položky se účtují na stranu MD účtu č. 559 s podvojným zápisem na stranu DAL účtu 391.

4.3 VYMÁHÁNÍ

Posuzovaná společnost má stanoven postup pro sledování a evidenci pohledávek po lhůtě splatnosti, tuto činnost provádí zaměstnankyně společnosti, která zpracovává přijaté a vydané faktury. Pokud jsou vydané faktury po splatnosti dva týdny, software vygeneruje sestavu dlužníků a po potvrzení jsou vystaveny první upomínky. (V tomto okamžiku jsou firmy prověřeny v insolvenčním rejstříku, zda s nimi už bylo zahájeno insolvenční řízení. Pokud ano, v takovém případě jsou podklady okamžitě předány právnímu zástupci k přihlášení pohledávky v insolvenčním řízení.) Následně jsou odeslány jednotlivým odběratelům. Tato situace se opakuje ještě jednou s odstupem dalších dvou týdnů. Pokud nejsou ani po druhé výzvě závazky uhrazeny, jsou zkompletovány jednotlivé dokumenty ke konkrétní pohledávce a tyto přebírá právní zástupce společnosti s pověřením činit kroky k vymožení pohledávky.

Právní zástupce společnosti po prostudování podkladů zasílá poslední výzvu k úhradě závazku s upozorněním na možnost jej uhradit do stanoveného termínu ještě bez dalších nákladů spojených s případným soudním vymáháním. Většina pohledávek je pak uhrazena ve stanoveném termínu.

Nevím, jaké poznatky mají jiné firmy a společnosti, ale dosti často jsem se setkal se zkušeností, že povinnost uhradit závazek firmy je ponechávána zcela plánovitě až na okamžik, kdy je zaslána upomínka. Tento stav jistě není pozitivním přínosem na zlepšení platební situace v našem ekonomickém prostředí.

Pokud není pohledávka společnosti uhrazena ani v posledním nabízeném náhradním termínu, podá právní zástupce společnosti žalobu na zaplacení konkrétní částky u příslušného soudu. Právní zástupce pak postupně informuje jednatele společnosti o průběhu jednotlivých případů až do jejich ukončení.

5 ZÁVĚR

Posuzovaná společnost, jak bylo již výše zmíněno, má hlavní objem obratu z maloobchodního prodeje na střediscích Hatě a Hatě čerpací stanice. Vzhledem k tomu, že na těchto provozovnách jsou platby (úhrady za prodej zboží) prováděny hotovostně a prostřednictvím platebních karet bezprostředně po nákupu, je na těchto střediscích nulová výše pohledávek. Platební morálka nájemců nebytových prostor na těchto střediscích je rovněž na vysoké úrovni, proto nedochází a ani v minulosti nedocházelo k výrazným zpožděním jejich plateb na účet společnosti. Většina nájemců upřednostňuje platbu v hotovosti přímo na pokladně.

Poněkud horší je situace u střediska Znojmo (hotel, restaurace, wellness). Přesto se vzhledem k obratu na tomto středisku nedá hovořit o špatném stavu. I zde převažují bezprostřední platby hotovostí a kartou. Platební kázeň zákazníků, kterým byla vystavena faktura za poskytnuté služby s úhradou převodem z bankovního účtu (jedná se o firmy), se i zde dá považovat za celkem vyhovující, u některých je však úhrada jejich závazků provedena až po zaslání jedné nebo i více upomínek. Pokud to vzájemné obchodní vztahy umožňují, jsou využívány možnosti vzájemného zápočtu pohledávek a závazků. Používaný účetní software sleduje údaje o prodlení plateb jednotlivých odběratelů a díky tomu jsou včas upomínky zasílány zaměstnankyní společnosti. Jednatelé společnosti jsou o stavu pohledávek po splatnosti informováni jednou týdně zasíláním přehledů. Tento postup se za dobu existence společnosti osvědčil, po uplynutí dvou měsíců po lhůtě splatnosti jsou podkladové materiály předávány právnímu zástupci společnosti a ten činí kroky k vymožení těchto pohledávek.

Jako ne zcela vyhovující je fakt, že v případě uzavírání smluv s odběrateli nejsou v těchto smlouvách žádná zajišťovací ujednání (pokud vynecháme standartní poplatky z prodlení). V mnoha případech nejsou ani ty zákazníkům účtovány, pokud jsou pohledávky uhrazeny do doby předání právnímu zástupci společnosti.

Jednatelé společnosti jsou obeznámeni o možnostech využití různých druhů zajištění pohledávek, avšak z důvodu snahy o co nejvstřícnější přístup k zákazníkům spíše

preferují postoj důvěry a otevřenosti i s ohledem na silné konkurenční prostředí v dané lokalitě a zpoždění úhrad závazků po splatnosti od jednotlivých zákazníků berou jako jisté podnikatelské riziko. Dominantním zajištěním pohledávek jsou platby záloh na poskytnutí služby, tato forma je i širokou veřejností přijímána celkem běžně. V žádném případě nejsou jednatele společnosti ochotni, podle jejich sdělení, využívat zajištění pohledávek působící na zákazníky dojmem nátlakovosti, jako jsou například doložka o přímé vykonatelnosti exekuce s notářským zápisem, směnky, zajišťovací funkce směnky, zástavní právo, ručení. S ohledem na oblast podnikatelské činnosti nebude využito ani zajištění forfaitingem nebo faktoringem.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] BAŘINOVÁ, Dagmar; VOZŇÁKOVÁ, Iveta. *Pohledávky: právně, daňově, účetně*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, Finance pro praxi, 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3.

[2] BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona: účetnictví jako základní zdroj informací pro insolvenční řízení*. 1. vyd. Praha: Bova Polygon, 2009, 196 s. ISBN 978-80-7273-159-6.

[3] PILÁTOVÁ, Jana; RICHTER, Jaroslav. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení*. Olomouc: ANAG, 2009, 120 s. ISBN 978-80-7263-678-5.

[4] REŽŇÁKOVÁ, Mária. *Řízení platební schopnosti podniku: řízení platební schopnosti ... a praktických aplikací*. 1. vyd. Praha: Grada publishing, 2010, 191 s. ISBN 978-80-247-3441-5.

[5] SKÁLOVÁ, Jana. *Pohledávky: komplexní účetní a daňový pohled*. 3. dopl. vyd. Ostrava: Sagit, 1998. 135 s. ISBN 80-720-8060-1.

[6] STARÝ, Karel. *Souvztažnosti pro vedení účetnictví podnikatelů: vzorová účtová osnova : aktualizované vydání po posledních novelách zákona o účetnictví, vyhlášky č. 500/2002 Sb., Českých účetních standardů*. Český Těšín: Poradce, 2004, 480 s. ISBN 80-866-7473-8.

[7] ŠTOHL, Pavel. *Učebnice účetnictví 2011: pro střední školy a veřejnost*. 12., upr. vyd. Znojmo: Pavel Štohl, 2011, 9 sv., 214 s. ISBN 978-80-87237-44-1.

Elektronické zdroje

[8] MAXEROVÁ, Lucie. *Pohledávky a závazky – jejich zachycení v účetnictví. Pohledávky po lhůtě splatnosti*. Znojmo, 2011. s. 62. Bakalářská práce. Soukromá vysoká škola ekonomická Znojmo s.r.o. Vedoucí práce Ing. Pavel Štohl. Dostupné z: http://bp.svse.cz/2011_Bakalarske_prace/

[9] MÜLLEROVÁ, Libuše. *Factoring – jedna z hlavních forem financování malých a středních podniků*. MATTHIESSEN, F. *Journal of Competitiveness: art and expression in the age of Emerson and Whitman*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, Fakulta managementu a ekonomiky, 2009-1, sv. ISBN 1804-1728. [online]. [cit. 2013-11-30]. Dostupné z: <http://www.cjournal.cz/index.php?hid=clanek>

[10] Pohledavka.org. *Vše o pohledávkách, jejich správě, vymáhání a odkupování*. [online]. ©2013 [cit. 2013-11-30]. Dostupné z: <http://www.pohledavka.org/>

[11] Wikipedia.org. [cit 5.1.2014]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Forfaiting>

Právní předpisy

[12] ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších právních předpisů. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/>

[13] ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon>

[14] ČESKO. Zákon č. 191/1950 Sb. směnečný a šekový. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/>

[15] ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník (NOZ). Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=74907&src=dulezite&rpp=15#local-content>

[16] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/>

[17] Opatření Ministerstva financí č. 63/2001 (č.j. 281/89 759/2001), kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/postupy/>

[18] České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů ("České účetní standardy pro podnikatele"). Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platne-ceske-ucetni-standardy/>

Seznam tabulek

Tabulka 1: Pohledávky společnosti v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč).....	29
Tabulka 2: Závazky společnosti v letech 2009 – 2012 (v tis. Kč).....	30
Tabulka 3: Účtování přijaté faktury od tuzemského dodavatele	31
Tabulka 4: Účtování přijaté faktury z EU.....	32
Tabulka 5: Účtování přijaté faktury od dodavatele energií (zálohy uhrazeny)	32
Tabulka 6: Účtování kauce nájemce	33
Tabulka 7: Účtování mezd.....	34
Tabulka 8: Účtování vydané faktury tuzemskému odběrateli	39
Tabulka 9: Úhrady pohledávek - platba kartou (VBÚ)	41
Tabulka 10: Opravné položky k pohledávkám	42

Seznam grafů

Graf 1: Výnosy společnosti podle středisek	38
--	----

Seznam zkratk

04D	pořízení zboží z jiného členského státu snížená sazba DPH (daň)
04Z	pořízení zboží z jiného členského státu snížená sazba DPH (základ)
40D	nárok na odpočet DPH základní sazba (daň)
40Z	nárok na odpočet DPH základní sazba (základ)
44D	snížená sazba DPH ze zdanitelných plnění vykázaných na řádcích 3 až 13 (daň)
44Z	snížená sazba DPH ze zdanitelných plnění vykázaných na řádcích 3 až 13 (základ)
č.ú.	číslo účtu
ČNB	Česká národní banka
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
EUR	měna - Evropská unie
hal. vyr.	haléřové vyrovnání
MD	má dáti
NoZ	Nový občanský zákoník
OP	opravná položka
PPD, VPD	příjmový pokladní doklad, výdajový pokladní doklad
r.h.p.	rozvahová hodnota pohledávky
SP	sociální pojištění
ÚJ	účetní jednotka
USD	měna - Americký dolar
VBÚ	výpis z bankovního účtu
VÚD	vnitřní účetní doklad
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZoR	Zákon o rezervách
ZP	zdravotní pojištění

Seznam příloh

Příloha 1: Faktura vystavená.....	54
Příloha 2: Rozvaha společnosti za rok 2012.....	55

Přílohy

Příloha 1: Faktura vystavená

FAKTURA - DAŇOVÝ DOKLAD

Dodavatel: IČO: 440121 DIČ: CZ440 Tel.: +420515. Fax: +420515. www.itvv.cz, hotel-prestige.cz E-mail: fakturace@itvv.cz Registrace: Zapsáno v OR u Krajského soudu v Brně, oddíl C, vložka 3 Česká spořitelna, a. s. IBAN: CZ96 0800 0000 0000 0000 0000	Faktura číslo: 11200060 Objednávka: Konstantní symbol: 0308 Variabilní symbol: 11200060 Odběratel: , a. s. IČO: 2533 DIČ: CZ69
Způsob dopravy: Osobní odběr	Způsob úhrady: Převodem Datum splatnosti: 21.12.2012 Datum vystavení: 7.12.2012 Datum uskutečnění zdanitelného plnění: 7.12.2012
Příjemce: DTTO IČO: DIČ:	

Fakturuje Vám za:

Označení dodávky	Počet MJ	Cena za MJ	DPH%	Sleva%	bez DPH	DPH	Celkem s DPH
Ubytování dle hotelových účtů (4.- 7.12.2012)	1	5838,64 CZK	14	0,00	5838,64	817,36	6656,00
Mezisosčet	1				5838,64	817,36	6656,00

Haléřové vyrovnání:	0,00
Uplatněná sleva %:	0,00
Přijaté zálohy v CZK:	0,00
Přijaté zálohy v CM:	0,00

Závěrečná rekapitulace	Základ	Výše DPH	Včetně DPH
Bez daně	0,00		0,00
Snížená sazba	5838,64	817,36	6656,00
Základní sazba	0,00	0,00	0,00
Celkem:	5838,64	817,36	6656,00

Kurz ČNB k datumu DUZP: 1,000

Celkem k úhradě : 6 656,00 CZK

Přílohy: hotelový účet 02054700, 02054711, 02054717

Vystavila:

razítko, podpis dodavatele

Příloha 2: Rozvaha společnosti za rok 2012

Měsíční účetní výčet obdobím
podle ustanovení § 413 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb.

ROZVAHA v plném rozsahu

Ke dni 31.12.2012
(v celých tisících Kč)

IČ

Lišty	Přílohy
	(05)

Obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky

spol.s r.o.

Sídlo nebo bydliště účetní jednotky
a místo podnikání (liší-li se od bydliště)

Označení a	AKTIVA b	Číslo řádku c	Běžné účetní období			Minulé úč. období
			Brutto 1	Korekce 2	Netto 3	Netto 4
	AKTIVA CELKEM (ř.02+03+31+62)=ř.66	1	277 289	-136 502	140 787	142 403
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	2	0	0	0	0
B.	Dlouhodobý majetek (ř.04+13+23)	3	235 723	-135 707	100 016	100 203
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek (ř.05 až 12)	4	2 945	-2 186	759	1 327
B.I.1.	Zřizovací výdaje	5	0	0	0	0
2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	6	0	0	0	0
3.	Software	7	2 945	-2 186	759	1 227
4.	Ocenitelná práva	8	0	0	0	0
5.	Goodwill	9	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	10	0	0	0	0
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	11	0	0	0	100
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	12	0	0	0	0
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek (ř.14 až 22)	13	232 778	-133 521	99 257	98 876
B.II.1.	Pozemky	14	1 214	0	1 214	1 225
2.	Stavby	15	176 364	-94 426	81 938	90 762
3.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	16	45 367	-39 095	6 272	5 526
4.	Pěstelské celky trvalých porostů	17	0	0	0	0
5.	Dospělá zvířata a jejich skupiny	18	0	0	0	0
6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	19	371	0	371	371
7.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	20	9 462	0	9 462	892
8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	21	0	0	0	0
9.	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku (+/-)	22	0	0	0	0
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek (ř.24 až 30)	23	0	0	0	0
B.III.1.	Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	24	0	0	0	0
2.	Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	25	0	0	0	0
3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	26	0	0	0	0
4.	Půjčky a úvěry - ovládalci a řídící osoba, podstatný vliv	27	0	0	0	0
5.	Jiný dlouhodobý finanční majetek	28	0	0	0	0
6.	Požizovaný dlouhodobý finanční majetek	29	0	0	0	0
7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	30	0	0	0	0

Označení a	AKTIVA b	Číslo řádku c	Běžné účetní období			Minulé úč. období
			Bruto 1	Korekce 2	Netto 3	Netto 4
C.	Oběžná aktiva (ř. 32+39+47+57)	31	40 144	-795	39 349	41 369
C I	Zásoby (ř. 33 až 38)	32	24 190	-463	23 727	22 159
C I. 1.	1. Materiál	33	1 448	0	1 448	1 528
	2. Nedokončená výroba a polotovary	34	0	0	0	0
	3. Výrobky	35	0	0	0	0
	4. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	36	0	0	0	0
	5. Zpoží	37	22 742	-463	22 279	20 631
	6. Poskytnuté zálohy na zásoby	38	0	0	0	0
C II.	Dlouhodobé pohledávky (ř. 40 až 47)	39	0	0	0	0
C II. 1.	1. Pohledávky z obchodních vztahů	40	0	0	0	0
	2. Pohledávky - ovládací a řídicí osoba	41	0	0	0	0
	3. Pohledávky - podstatný vliv	42	0	0	0	0
	4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	43	0	0	0	0
	5. Dlouhodobé poskytnuté zálohy	44	0	0	0	0
	6. Dohadné účty aktivní	45	0	0	0	0
	7. Jiné pohledávky	46	0	0	0	0
	8. Odložená daňová pohledávka	47	0	0	0	0
C III.	Krátkodobé pohledávky (ř. 49 až 57)	48	3 889	-332	3 557	11 209
C III. 1.	1. Pohledávky z obchodních vztahů	49	2 863	-332	2 531	9 429
	2. Pohledávky - ovládací a řídicí osoba	50	0	0	0	0
	3. Pohledávky - podstatný vliv	51	0	0	0	0
	4. Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	52	0	0	0	0
	5. Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	53	0	0	0	0
	6. Stát-daňové pohledávky	54	0	0	0	0
	7. Krátkodobé poskytnuté zálohy	55	511	0	511	1 639
	8. Dohadné účty aktivní	56	19	0	19	0
	9. Jiné pohledávky	57	406	0	406	241
C IV.	Krátkodobý finanční majetek (ř. 59 až 62)	58	12 065	0	12 065	7 501
C IV. 1.	1. Peníze	59	7 316	0	7 316	6 328
	2. Účty v bankách	60	4 749	0	4 749	1 573
	3. Krátkodobé cenné papíry a podíly	61	0	0	0	0
	4. Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	62	0	0	0	0
D. I.	Časové rozlišení (ř. 64 až 66)	63	1 402	0	1 402	831
D. I. 1.	1. Náklady příštích období	64	932	0	932	730
2.	2. Komplexní náklady příštích období	65	0	0	0	0
3.	3. Příjmy příštích období	66	470	0	470	101

Označení a	PASIVA b	Číslo řádku c	Stav v běžném účetním období 5	Stav v minulém účetním období 6
	PASIVA CELKEM (ř. 68+85+118)=01	67	140 767	142 403
A.	Vlastní kapitál (ř. 69+73+78+81+84)	68	125 910	126 431
A. I.	Základní kapitál (ř. 70 až 72)	69	1 100	1 100
A. I. 1.	1. Základní kapitál	70	1 100	1 100
	2. Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly	71	0	0
	3. Změny základního kapitálu	72	0	0
A. II.	Kapitálové fondy (ř. 74 až 77)	73	0	0
A. II. 1.	1. Emisní ážio	74	0	0
	2. Ostatní kapitálové fondy	75	0	0
	3. Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	76	0	0
	4. Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách	77	0	0
A. III.	Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku (ř. 79+80)	78	110	110
A. III. 1.	1. Zákonný rezervní fond/Nedělitelný fond	79	110	110
	2. Statutární a ostatní fondy	80	0	0
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let (ř. 82+83)	81	121 221	122 989
A. IV. 1.	1. Nerozdělený zisk minulých let	82	121 221	122 989
	2. Neuhrazená ztráta minulých let (-)	83	0	0
	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-) (ř. 01-69-73-78-81-85-118)=ř. 60, výkazu zisku a ztráty	84	3 479	4 232
B.	Cizí zdroje (ř. 86+91+102+114)	85	14 789	12 095
B. I.	Rezervy (ř. 87 až 90)	86	0	0
B. I. 1.	1. Rezervy podle zvláštních právních předpisů	87	0	0
	2. Rezerva na důchody a podobné závazky	88	0	0
	3. Rezerva na daň z příjmů	89	0	0
	4. Ostatní rezervy	90	0	0
B. II.	Dlouhodobé závazky (ř. 92 až 101)	91	240	3 169
B. II. 1.	1. Závazky z obchodních vztahů	92	0	0
	2. Závazky - ovládací a řídicí osoba	93	0	0
	3. Závazky - podstatný vliv	94	0	0
	4. Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	95	0	3 000
	5. Dlouhodobé přijaté zálohy	96	0	0
	6. Vydané dluhopisy	97	0	0
	7. Dlouhodobé směrnky k úhradě	98	0	0
	8. Dohadné účty pasivní	99	0	0
	9. Jiné závazky	100	0	0
	10. Odložený daňový závazek	101	240	169

Označení	PASIVA	Číslo řádku	Stav v běžném účetním období	Stav v minulém účetním období
a	b	c	5	6
B.III.	Krátkodobé závazky (ř. 103 až 113)	102	10 787	5 860
B.III. 1.	Závazky z obchodních vztahů	103	5 756	426
2.	Závazky - ovládací a fiducí osoba	104	0	0
3.	Závazky - podstatný vliv	105	0	0
4.	Závazky ke společníkům, členům družstva a k účastníkům sdružení	106	51	52
5.	Závazky k zaměstnancům	107	1 554	1 416
6.	Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	108	840	799
7.	Stát - daňové závazky a dotace	109	536	1 523
8.	Krátkodobé přijaté zálohy	110	1 803	1 562
9.	Vydané dluhopisy	111	0	0
10.	Dohadné účty pasivní	112	183	82
11.	Jiné závazky	113	64	0
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci (ř. 115 až 117)	114	3 762	3 066
B.IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	115	3 762	3 066
2.	Krátkodobé bankovní úvěry	116	0	0
3.	Krátkodobé finanční výpomoci	117	0	0
C.I.	Časové rozlišení (ř. 119+120)	118	88	1 877
C.I. 1.	Výdaje příštích období	119	83	1 872
2.	Výnosy příštích období	120	5	5

Pozn.

Seřazeno dne: 26.6.2013	Podpisový záznam statutárního orgánu účetní jednotky nebo podpisový záznam fyzické osoby, která je účetní jednotkou Ing. Zmeka Jan
Právní forma účetní jednotky společnost s ručením omezeným	Předmět podnikání malobchod a služby hotelové

